

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

az évre 8 korona.
évre 4 korona.
gyedévre 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő: Dr. DIENES GYULA.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadó hivatali előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhásos petsor térfogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Uj kenyér — régi kenyér.

Atfú már szél a tarlón . . . elmúlt a nyár. A magyar gazda legfőbb reménye, legbecsesebb munkájának gyümölese: az aczélos búzaszemelt rejte sárga, nehéz kalász régóta hull a hatalmas moloch emésztő kebelébe s onnan a zsákokba, onnan a kereskedelem útján a malmok zörgő szerszámai alá. Porlepte veríték csurog a gazda és munkás homlokáról egyaránt, de azért „hál Istennek“ szóval, panasz nélkül törüli. Adott az Isten eleget is, jót is. Megkondul a vasárnapi harangzó s a buzgó kálvinista nép elmegy a templomba áldozni az Urnak, ki megadta neki az „uj kenyert.“

De vallás- és foglalkozás különbség nélkül mindnyájan hálát adunk a gondviselésnek, ki oly sok panaszos esztendő után éppen ebben a kevés biztatással kezdődő évben, ily bőven megjutalmazta a mezei munkát s éppen azzal az áldásával, a *búzával*, melyre mi, a Tisza-Duna-menti rónáinkra büszke magyarok, sokszor oly önérzettel tekintünk és hivatkozunk.

Magyarország területének összes terményei között legfontosabb a búza. Ennek jó vagy rossz termése gyakorolja a döntő nyomást gazdasági életünkre; gazdasági helyzetünkkel szemben pedig minden egyéb életkérdésünk függő viszonyban vannak.

Nem tudjuk meglelni a módot arra, hogy a mostani gazdag búzatermással annak ára is arányban álljon s nem lehet csodálkoznunk a gazdák el nem muló panaszán, az alacsony búzárák miatt. De egy vigaszunk van: ha olesó is, de jót és sokat adott az Isten s bánjanak vele okosan!

A búzatermés jósága, az ár kicsinyisége s az ez utóbbi bajon segíteni törekvés, országosan nagy kérdés, melyhez hozzászólni mi kicsinyek vagyunk. A mi öröme k, a mi sóhajlásunk csak beleolvadni tud abba a nagy közérzésbe, de azon változtatni nem. Mindazáltal az új kenyér meg-

jöttének örömteljes fogadtatásánál mégis önkénytelenül eszünkbe ötlük egy speciális, egy helyi természetű *kenyérkérdés*, melylyel e sorokban foglalkozni kívánunk s ez a mi saját külön kenyérünknek, a *rimaszombati kenyérnek* kérdése.

Emlékezték-e még, rimaszombati polgárok, polgárasszonyok, hogy volt idő, a mikor a ti anyáitok híresebbé tették Rimaszombatot kenyérsütésükkel, mint az összes ötvös, gubás, nyerges és csutorás iparosok? . . .

Emlékezték-e tik, messze idegenből idevándorlott, ide települt indigénak első gondolatotokra, mikor e város földjére először léptetek, mely a híres rimaszombati kenyérre esett? . . .

Feleljetek e kérdésre mindnyájan: hol van hát az a híres rimaszombati kenyér?! . . .

Fájdalom, azt felelitek rá: a mult idők emlékezetében.

Azt mondjátok rá magyar ember módjára, — a ki szivesebben hajlik a mult emlékeinek keserű elsorlására, mint a jelen kedvezőtlen állapotainak javítására, — hogy meghaltak már azok az asszonyok; nem olyan már a liszt se, mint régen volt; a gőzmalom ennek is az oka.

Hát bizony természetes rendje a dolognak, hogy sok száz esztendő alatt sok öreg asszony meghalt; az is bizonyos, hogy azt a régi jó rimaszombati kenyérnek való búzát nem gőzerő, hanem maga a sokszor dalba foglalt Rima vize hajtotta malomkő örlötte liszté s e lisztet tulajdon kezükkel magok azok a derék gazdasszonyok szitálták kenyér alá; — de hát nem olyan már a búza a Rima völgyén, mint régen volt? nem zörög már egy vizimalom se Szombatban vagy a környéken? egyszerre, egy nap alatt haltak-e meg s leánygyermek nélkül mindnyájan azok a régi híres kenyérsütő asszonyok? hogy nem maradt nyomukban senki, a ki ennek a divatját soh-se muló, mindennapi imádságunkba foglalt ipareziknek további előállítását a maga eredeti tökéletességében folytatni tudná?

lami a mi a legédesebb, de a legkeserűbb is. Ezen válasz bizonyára sok fejtörést okozott nemcsak a gyermeknek, de a teljes korú gondolközőnek is bő anyagot nyújtott.

Hiábavaló mesterkedés volna igyekezni a szerelem fogalom meghatározását adni. A filozófiai fogalom meghatározások különben is vagy teljesen rosszak, vagy nem egészen jók. Turgenyev, kinél jobban talán senki sem érezte át a szerelem lelki állapotát, mert ő élete alkonyán is a szerelem bűvös világában élt, két szerelmesnek boldogságát igyekezett lerajzolni, de nem nyújtott betegezett képet; megpendítette a szerelem hurjait s azután rábízta az olvasóra a megkezdett dallam tova zenését azon megjegyzéssel, hogy a ki tapasztalta a szerelem érzelmét, annak azt lefesteni fölösleges, a ki pedig nem élte át, annak a kommentár úgy is hiábavaló. Az érzelmet papíron reprodukálni a maga valódiságában természetesen nem lehet, azonban legalább némileg megközelítő kép az érzelméről ép úgy adható, mint egyéb tényekről, mert ellenesetben Petrarca vagy Heine semmi értékkel sem bírhatna.

Mi az, a mi a szerelem rugóit adja? Honnan van az, hogy oly erős küzdelem, szenvedély lép föl egy nőben, mint a férfiban, mely a szerelem tartalmát, annak édességét és keserűt hozza? Kétségkívül egy láthatatlan kéz műve nyilatkozik meg a szerelemben is és ez indította Schopenhauert is ama állítására, hogy a szerelem nem is az egyén, hanem tisztán csak a faj ügye. A természet előlányeibe beoltotta az életösztönt, mely a faj egyedét nemcsak arra kényszeríti, hogy saját egyedi életét fenntartsa, hanem, hogy életét másra is átruházza, átörökítse. Az ember ez ösztön hatása alatt lesz szerelmes. S hogy a természet célját, — melyet joggal önismetlésben tekinthetünk — sikeresen elérje, felruhazza a faj egyedeit kiváló szépséggel, bájjal s az egyén, ki talán művészi szépet fedez föl szerelme tárgyában, azt hiszi, hogy a szépségeért rajong, kelepézebe kerül, a természet rabul ejti és meghódítja a maga céljának. A faj életösztöne egy élőfa benső erejéhez hasonlítható, mely önjerejéből létrehozza az élőfa lombjait — a faj egyedeit. Ezen szempontból az egyén önrendelkezése a szerelem viszonyaiban megsemmisül. Az egyéneknek nem áll hatal-

Ezt nagyon nehéz, sőt lehetetlen elképzelni.

Férfi ésszel is fölrhető dolog, hogy az ugynevezett rimaszombati kenyérhez szükséges búza nem csupán Rimaszombat határának volt mintegy saját külön áldása; annak a kenyérnek eredetiségét, szépségét, jó ízét, finomságát a rimaszombati asszonyoknak egymástól átöröklött előállítás-ügyessége, a magyar buzalisztnak házi-lag történt szakavatott feldolgozása adta meg. Az asszonyok meghalhatnak, a kenyérsütés művészete feledésbe mehet, a gőzmalomok s a lisztgyártás ipara mindent eláraszthat, — de a magyar búzában rejlő azon erő, melyet a rimaszombati kenyérben a régi asszonyok oly pompásan érvényre tudtak juttatni — nem mulik el soha, valamint hogy nem mulnék el a fogyasztók ajkainak izlése sem, a kik azt valaha megkóstolták.

Azt mondják, hogy még él egy néhány olyan öregkorú asszony, a ki a híres kenyér előállításának titkát, módját tudja. Azt mondják, de nehéz elhinni, hogy ezek az öreg asszonyok e tudományukat sirba vinni akaró szándékkal rejtegetik s nem közlik senkivel.

Ha csakugyan vannak még ilyenek, vétket követnek el a hozzájuk közel állók, ha apróra el nem sajátítják tőlük e mesterséget; s ha csakugyan oly féltékenyek volnának művészetük titkára, szép szóval, könyörgéssel vagy pénzzel, de ki kellene tőlük csikarni, a mit úgy rejtegetnek.

Olyan kenyert, mint a rimaszombati kenyér volt, nem eszik ma sehol senki. Rimaszombati kenyert pedig királyok, császárok ehetnének! Ha tán előállításuk költségesebb volna is, mint a mostani egy napig élvezhető élesztős pékenyereké, a mai gyors szállítási viszonyok között a város határain messze túl is lehelnének rá nagy piacot s ha egy nyavalyás dinnyéért 25—30 krajczárt meg tudunk adni, melytől egész család megbetegszik, kétséget nem szenved, hogy szívesen megadnák messze földön is

mában szerelmesnek lenni vagy nem lenni, abban nincsen „szabadakarata“, mert a természet ültette be minden egyesbe azon magvakat, a melyekből a szerelmesnek fakadnia kell. Minden tavaszí álom: család, minden ifjúság és szerelem: a faj fennmaradásának eszköze. „Légy szerelmes pasztor, vagy rokokó gavallér, szilaj-ostromló vagy platonikus vár, a gyönyörűség nem érted van, csak miattad, hogy a faj akarata számára megfogassál! Diana keble, Flóra bájai és Terszichóre lábcskaja, csak a természet alattomos hadjáratának eszközei, s midőn holdas éjszakákon megittasulsz az örömtől, nem a te diadalodat suttogják a tölgyek.“ Nem a tiédet, hanem a fajtát! — Valóban hinnünk kell azt, hogy a szerelem csak annyiban egyéni ügy, a mennyiben az egyént éri a szenvedés, vagy a gyönyör, melyet az nyújt, egyébként a faj, a nagy természet ügye az, melyben a szerelem is úgy van determinálva, mint a testek esése.

A hideg Schopenhauer, a ki a szerelem fölött olyan komolysággal képes elmélkedni, akárcsak soha sem lett volna szubjektív érző alanya a szerelmesnek, csak objektív szemléltője annak és kritikus, a szerelem metafizikájában megállapítja azon feltételeket, melyek úgy a nőnél, mint a férfinnál szükségesek, hogy az igazi szerelmesnek alkalmas médiumai lehessenek. Ezeket ugyan már mindenki tudja — a költők egyébről sem dalolnak — mégis, hogy a szerelmesnek természetrajzi oldalát is érintsük, ime felsoroljuk:

A nő ne legyen sem tulságosan fiatal, sem igen idős. Hiába ott a szépség, hol lehullottak már az arcz rózsái. Legyen a nő arca szép. Mert kicsoda gazdag? kérdi a Talmud. A kinek szép felesége van. Ugyancsak ott olvashatjuk, hogy J. rabbi egy leányt lepelt meg, midőn így imádkozott: „Egeknek ura! Te teremtetted az eget és földet, a jót és rosszat, — akard azt, hogy a szépségem soha el ne hervadjon.“ Különösen pedig igen előnyös szép szem, szép homlok, szép ajkak (kicsike szájj), szép és erős fogak és szép orr. A rövid, pisze orrnak ellensége Schopenhauer, mert az állítólag mindent elront. Szép testalkat. Már a szentírás mondja, hogy a szép növésű és szép lábú nők hasonlatosak az aranyoszlópokhoz ezüst állványokon. Az idomok plasztikus teltsége; sem a sovány, sem a tulságosan elhízott nők

TÁRCZA.

A szerelemről.

— A „Gömör-Kishont“ eredeti tárczája. —
Írta: Dr. KNEPPÓ SÁNDOR.

Milyen változatos a lelki világ jelenségei! A világ minden tüneménye megváltoztatja a lelki élet tartalmát, minden pillanatban újabb és újabb változások lépnek föl, a régi benyomások erejükben veszítenek, helyüket újak töltik be. S valamint a legkisebb időközökre nézve állithatjuk azt, hogy lelki életünk tartalma éppen úgy változik, mint a külvilágnak minden szemléhető jelensége, úgy állithatjuk, hogy hosszabb időközökből is új és hosszabb tartalmú lelki állapotok váltják ki egymást. Ezen állapotokat azonban már uralkodó lelki jelenségeknek nevezhetnők, ezek az ember kedélyi életét bizonyos korszakokra osztják. A természetben világosan látjuk a korszakokat: tavasz, nyár, ősz és tél. És talán jogosan alkalmazhatjuk az analógiát a természet korszakai és az emberi élet korszakai tekintetében. Az ember világában is négy korszak van: a gyermek kor, a meglelt kor, az öreg kor és a halál sirja felé hajló vén kor.

Az embert bizonyos életkorban mindig bizonyos sajátlagos érzések dominálják főképpen, melyek ugyan intenzitásukban folyvást változnak, de alig észrevehető módon. Ezen domináló érzések rányomják bélyegüket az ember legtöbb cselekedetére, törvényszerűen meghatározzák az ember cselekedeteit — és ezen hosszú tartalmú érzelmek törvényszerűen alakuló egymásutánjában nem lehet semmi ugrás, valamint a folyó medrében hömpölygő ár kénytelen megszakítás nélkül végig folyni a meder minden részén, míg egy adott helyhez érkezhetik. A folyó vízének utja meg van határozva a meder által, ép úgy a természet meghatározta azon utakat, a mikre az ember érzelm-világa szorítva van. Az öreg korban a szerelem már csak emlékeiben él az érdelem heve nélkül, a gyermek kor pedig még alig tud róla, bár csirájában már él benne. Egy gyermek kérdezte az öreg Euripidestől, hogy mi az a mit szerelmesnek neveznek? Euripides azt válaszolta: a szerelem, gyermekem, az va-

jó árat a rimaszombati kenyérnek, nemcsak mint ételnek, de mint vasárnapi csemegének is.

Az új kenyér örömteljes elérkezéne hatása alatt áldoztuk e sorokat a régi kenyér emlékének! Ne tekintsek nevetségesnek se egyesek, kiket e dolog közelebről érdekel, se magok az ipar fejlesztésének s előhaladásának élén álló hatóságok azt, hogy ennek a kenyérkérdésnek e lap elején adunk helyet és kifejezést. Még most van idő és alkalom megmenteni az enyészettől e híres emlékünket. Mentsek meg, a kik megmenthetik, míg lehet! Leljenek módot rá, mentsek meg, a hogy tudják! M.

Iskolai értesítők.

Fogyófélen van már az iskolák szünideje. Nemsokára visszazárlingóznak az iskola vándorai is. Visszazárlingóznak már a mi lapunk munkatársai közül azok is, kik szanaszét barangolva, minden egyéb szórakozással mulattatták magukat, csak újságírással nem. Visszajött köztük az a munkatársunk is, a kinek a nyakára gyült egy jó csomó iskolai értesítő ismertetése, miket az illető iskolák igazgatói szivesek voltak szerkesztőségünknek beküldeni. Jó későn tehát, de mégis megírta referadóját a következőkben:

A sárospataki ev. ref. főiskola nagy és díszesen kiállított 292 lapra terjedő értesítőjét *Novák* Lajos és *Szimney* Endre igazgatók adták ki, a terjedelemben arányos szép és bő tartalommal, számot adván benne a lefolyt tanév minden néven nevezendő momentumáról. Tanított a vallás- és egyháztudományi szakon 6 tanár, a bölcsészeten 6, a jog- és államtudományon 9. A főgymnasiumban 17 és 3 hitoktató. Az akadémia hittan-hallgatóinak száma volt 75, joghallgató 86. Nyilvános és magántanuló főgymnasiumi növendék vizsgát tett 457. Az értesítő kegyelettel emlékezik *Warga* Lajos és *permartoni Nagy* Gusztáv elhunyt tanárokról s egész terjedelmében közli *Novák* Lajos akad. és közigazgatónak a nálunk lefolyt Tompa-szobor leleplezési ünnepélyen tartott remek beszédét.

Az egri érseki joggyűm. évkönyve (XXII. évfolyam) dr. *Bozóky* Géza tanár tollából eredő tudományos értekezéssel kezdődik: „A részvénytársasági felügyelőbizottság és az állami ellenőrzés“ czimvel; majd kegyelettel adózik dr. *Kozma* Károly vál. püspök emlékének. A jog- és államtudományi tanári kar 12 tagból állott. Joghallgató volt 112.

A rozsnói ág. ev. főgymnasium értesítőjét *Oravecz* Mihály igazgató közli, mely dr. *Hasslinszky* Rezső tanár: „A szocialis kérdés az iskolában“ című szépen kidolgozott értekezéssel kezdődik. A tanári kar 15 tagból áll; vizsgát tett 212 növendék.

A rimaszombati egyes. prot. főgymnasium XLIX. értesítőjét *Bodor* István igazgató állította össze. *Loysch* Ödön tanárnak a reform. emlékünnpélyén tartott nagyhatalú emlékbeszéde, *Komáromy* Géza tanárnak a tanulmányi kirándulásról írt cimos leírása, *Bodor* István igazgató kimerítő tanév-történeti adalékai, valamint a *Tisza* Kálmán konventi világielnök s a főgymnasium 3 elhunyt növendéke fölötti gyászos emléksorai előzik meg az értesítő paedagogiai részét, melyből kivesszük a következőket: a főgymnasiumnak 4 nyugalmazott és 15 működő tanára volt. Beiratkozott 420 növendék, köztük 91 rimaszombati, 329 idegen illetőségű. Osztályonként 59 I., 55 II., 45 III., 60 IV., 50 V., 55 VI., 48 VII. és 48 VIII. osztályu volt. Vizsgát tett 396.

A *dobsinai áll. polg. fiúiskola* értesítőjét *Hanvay* J. Ede új igazgató a tanév folyamán elhunyt nagynevű *Röczey* István igazgató emlékeztetével nyitja meg. Ez intézetben 7 rendes, 2 óraadó és 4 hitoktató tanár tanított hat osztályban 154 növendéket. A községi jellegű polg. leányiskola *Halasi* Jenő igazgató szerkesztésében

nem vonzanak. Végül ne szenvedjenek a nők krónikus betegségben (a szerelem kivéve).

A mi a férfit illeti, ennél már sokkal kevesebb kellekkel is meg lehet elégedni. A férfinnál a szépség mellékes, de nagyon fontos a testi erő, bátorság, szilárd akaraterő, határozottság, becsületesség, szívósság, mind olyan tulajdonságok, melyekkel leginkább lehet a nőt meghódítani. A bölcs Salamon is mondja a Sion leányainak ideáljairól, hogy „mindnyájan fegyverfogók, a hadakozásban bölcses, kinek-kinek oldalán fegyvere, az észszakának félelme ellen.“ A nőknél szemben a férfival, az „értelmi homály“ nem árt: sőt a kiválóbb szellemi tehetség vagy még hozzá lángész, kedvezőtlen hatással volna a férfira. Schopenhauer azonban csalódással vehetné észre, hogy ezen legutóbbi nézetét az újabb kor nem igen teszi magáévá, sőt valószínű, hogy a régiéket sem, a mi természetes is, mert a fiziológiai szerelemben is szivesen érvényesülnek az érzéseknek, eszméknek mindazon kölcsönös kieserlései, melyek a szerelem oly magasztos, fehérelt viszonyt tudják varázsolni és a melyek mellett lehetséges csak, hogy a férfi a nő iránt ép olyan tiszteletet is érezzen, mint a minő irányában szereleme.

A férfi és a nőnek műveltsége, eszmékben való gazdagsága, élénk szelleme, művészi izlése magasabb etikai tartalommal ruházza föl a szerelmi viszonyt, mely e nélkül pusztán csak faji szerelem tudna maradni. — Schopenhauer továbbá azt is állítja, hogy a magas termetű férfiak kiváltképpen az alacsony nőkért rajonganak és megfordítva, azután, hogy a barnák a szőkéket, a szőkéket a barnákat szeretik. A szerelemnek ezen relatív feltételeihez azonban eddig bizonyára senki sem kötötte magát, ezeket senki sem vette komolyan s azokat tényleg nehéz volna bebizonyítani — bár Schopenhauer ezt is megteszi. De igen figyelemreméltó volna eme állítása akkor, ha igaz volna, mert ebből az következne, hogy — az átöröklés törvényeit törva szem előtt — úgy az igen magas, mint az igen alacsony embereknek idővel el kellene tűnnöök, mert a szerelem produktumai középmagasságnak lennének. Ép úgy ki kellene veszniök a valódi szőkéknél és barnáknál is és egy középszín keletkeznék, ha Schopenhauernek igaza volna.

De igen reális és megzáfolyhatatlan — a természet-

megjelent értesítője első helyen *Klein* Samu nyug. igazgató tanár, majd az elhunyt *Melczér* Ede érdemeit méltatja meleg hangon. 4 rendes, 3 óraadó és 4 hitoktató tanár tanított 127 növendéket.

A rimaszombati közs. polg. leányiskola, *Gizella-óvoda*, alsófokú ipariskola és az iparos-segédék rajztanfolyamáról együttes értesítőben adnak számot az illető vezetőségek. Kiemeljük belőle, hogy a polg. iskolánál 4 rendes, 4 hitoktató, 2 egyének és 1 óraadó tanerő tanított összesen 99 növendéket. Az óvodába járt 45 fiú és 41 leány, összesen 86 kisdéd. Az iparos tanoncziskola és az iparos segédék rajztanfolyamára beiratkozott összesen 172 ifju

Végezetül egy olyan kis értesítőről emlékezünk meg, melynek olvasása megindít, mert benne a legnagyobb nyomorúság enyhítését célzó legnemesebb emberi igyekezet türelme, küzdelme, fáradozása tárul szemünk elé. Ezt a kis füzetet *Nécsy* János, a siketnémák és vakok jolsvai intézetének derék igazgatója adta ki. Nincs benne egy sor, melyet meghatottság nélkül olvashatna az ember, s nincs egy sor, melyet érdeklél ne olvasna. 10 szerencsétlen gyermek nyert benne nevelést, oktatást. Adakozott az intézet javára száz meg száz. De adakozzon ezer meg ezer! M.

Hirek és vegyesek.

Bizalom Szentiványi Árpádnak. A tiszai ág. ev. egyházkerület f. hó 21-én Miskolcra tartotta közgyűlését élénk érdeklődés mellett. Ez a közgyűlés volt hivatva nyilatkonni az egyházkerület felügyelője, Szentiványi Árpád irányában némelyek részéről fölvetett bizalmi kérdésben. A közgyűlés első napján reggel sűrű sorokban gyülekeztek az ev. templomban, ahol az egyházkerület felügyelője, *Glauf* Pál fősperes könyörgése után *Zelenka* Pál püspök és Szentiványi Árpád egyházkerületi felügyelő elnöklésével megkezdődött a közgyűlés. Az érdeklődés és várakozás tetőpontjára hágtott, amikor Szentiványi Árpád elnöki megnyitó beszédében az 1848. évi XX. törvényezikk végrehajtása czéljából lefolyt országos mozgalomról megemlékezett. Nagy hatást tett beszéde után *Zelenka* Pál püspök Szentiványi kiváló érdemeit méltatta, melyeket, mint az egyházkerület világi feje szerzett. A közgyűlés a kishonti ev. esperesség, lapunkban is közölt bizalmi nyilatkozatát, egyhangulag elfogadta és megerősítette és az ünnepélyes bizalmi nyilatkozata után 250 terítők közébed volt, melyen az első beszédet a királyra Szentiványi Árpád mondotta. Szentiványira *Glauf* Pál, *Zelenka* püspökre *Markó* Sándor, *Kun* Bertalan református püspökre *Hámos* László, gömöri Szentaghy *Pálra* Kubinyi Géza mondott felköszöntőt. A közgyűlést pénteken délelőtt Szentiványi Árpád lendülettel beszéddel, *Zelenka* püspök pedig imával bezárta.

Kossuth-ünnep. A polgári olvasóköri választmánya a polgárság vezérférfiainak élénk érdeklődése mellett f. hó 24-én *Rábel* Miklós elnöklése alatt ülést tartott, melyen elhatározták, hogy szept. 19-én Kossuth Lajos születésének századik évfordulóján ünnepélyt rendeznek a kör tágas udvarán, — kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben. — Az ünnepi szónoklatot Dr. *Veres* Samu főgymnasiumunk jeles tanára fogja tartani, ki a dalárdát is összehívja ez alkalomra. Este közvacsora lesz az Olvasókörben.

A kassai hadtestparancsnok: *Pokorny* Emmanuel lovassági tábornok a losonci háziezred tulajdonosa, f. hó 21-én d. u. városunkba érkezett s *Barna* Imre kalauzolása mellett megtekintette a várost; majd megnézte a konzerv gyárat s estefelé a rendes személyvonathoz csatolt szalon-kocsiban Tiszolczra utazott, honnan Murány vidékére ment.

Katonai vizsga. *Szakall* Vince árvaszéki elnökünk szorgalmas és tehetséges fia *Kálmán*, a 15-ik honvéd-gyalogezred főhadnagya most végzette be sikeresen a magasabb hadi iskolát s ez által vezérkari tiszt lett. Egyelőre Bécsbe helyezettett el mint parancs-örtiszt.

tudományi felfogás által is megszilárdított pontja elméletének az, hogy a szerelem erejét a faj fenmaradásának, önismétlésének öntudatlan vágya adja. — A szerelem által kiválóan a faj érdeke érvényesül és hogy a szerelemben sincsen szabad akarata az egyének, mert az egyén pusztán a faj fen tartásának eszköze. Az egyén szerelméről dalolnak a költők, mert szívében érzi az egyén a szerelemnek nagy hatalmát, de ezen intenzív érzés erejét ép úgy a természet láthatatlan rendezője oltja be, valamint a tavasszal kikelő virágok spóráinak elszőrdösését a természet maga végzi törvényszerűen, a nélkül, hogy az egyes virág ennek ellenében bármily módon érvényesülhetne.

A szerelem izgalmasabb, izzóbb a déli, mint az északi népeknél. És természetes is, mert ott, hol a küzdelem a létért az életet nehézzé teszi, inkább kifejlődik az értelem, mint az érzelem. Már a Talmud mondja, hogy az értelem keresése balzsam a szenvedély ellen. A szerelem pedig tisztán érzelmi viszony, s a hol az értelem rá rovolag nem hat, valósággal elemi erővel nyilatkozik meg. *Montesquien* azt mondja, hogy valahányszor az északi népektől az egyenlítői népek felé közeledünk, tapasztalunk, hogy a szerelem erkölcsi vonatkozásban fokozatosan veszt, de élettanilag egy ellenállhatatlan orkánra fokozódik, s az egyenlítő táján már oly hatalmas a szenvedélye, hogy minden jogi szabályozást kizár, mert a törvényhozó ereje megtörik a természet erején. Délen a szerelem, mint egy testet öltött tüzes szenvedély nyilvánul, mely nem ismer maga fölött semmit, mely korlátlan ur s mindent össze, hogy, a mi utjában áll.

Érdekes, hogy ezen tény az olasz írók némelyikénél milyen nézetre vezet. Olaszország az a föld, a hol a nap melegebben süt, a természet pompája dúsabb, a színek ragyogóbbak és az emberi szív erősebben lüktet. Csodálkozhatunk-e azon, ha egyes írók mindent, a mi a Quetelet által felállított átlagembertől etikai értelemben eltér, a mi annál több vagy kevesebb, betegség gyanánt szeretnek föltüntetni. *Lombroso* a „lángészű embert“ elme kórosnak nevezi. *Scipio* Sigbele pedig a szerelmet patológikus állapotnak, magyarul betegségnek mondja. Mert nem közönséges lelki állapot a szerelem, az mint tiszt-

Halálozás. Egy kedves jó emberrel megszegényedtünk. Vármegyénk „Frígyes bácsi“-ja, ez a szegretreméltó tisztelt alakja előkelő köreinknek, nincs többé! Ki nem ösmerte a 74 évet élt önzetlen férfit: *Latinák Frígyest*, ki a nagy napok idején egyike volt azon 300 ifjunak, a kik a nagy „Kossuth“-ot Bécsbe kísérték s a ki a szabadságharc kitörésekor nem késett a szent haza oltárára felajánlani vérért — életét! Ki ne ösmerné őt, a ki a 60 as években Rimaszombat város férfi társadalmának, volt ugyszólván központja; s a ki ősei fészkebe Ploszkóra visszavonulva gondálkodásnak szentelte életét, hol is a föld népének áldozatkész segítője, hű tanácsadója, a magyar nemzeti eszmék terjesztésének apostola, a kulturális intézményeknek mecénása volt. — E jeles férfiú nem szíve folyó évi augusztus hó 22-én megszűnt dobogni. — Temetés e hó 24-én órási részvét mellett ment végbe. Ott láttuk vármegyénk főispánját: *Hámos* Lászlót, alispánját: *Bornemisza* Lászlót, *Szentiványi* Árpád országgyűlési képviselőt, vármegyénk f. hó 22-én megkezdődött: *Lukács* Gézát, árvaszéki elnököt: *Szakall* Vinczét, főszámvevőjét: *Ragályi* Gézát. Rimaszombat r. t. város polgármesterét: dr. *Kovács* Lászlót, továbbá *Moesz* Miksát, *Dapsy* Bélát, *Marikovszky* Gézát, *Szabó* Elemért, *Kuna* Aurél főszolgabíró, *Neogrady* Lajost, *Benkár* Gézát, *Bradofka* Kálmánt, *Botár* Gyulát stb. élén a mintegy ezer főre tehető intelligenciának és környékbeli földnépének, a kik az áldott szívű „Tekintetes“ urat könnyezve gyászolták. A gyászszertartást *Zachar* Sámuel ratkói ág. ev. lelkész fenkölt szellemű magyar görözbeszéddel végezte, majd *Christély* Gyula ratkói-bisztrói lelkész tóttal beszélte s *Csók* György szírki ág. ev. lelkész imát mondott. Ezután a nép áhitatos és megható gyászáneke mellett felvették a jó „Frígyes bácsi“ porhüvelyét, s a ploszkói családi sírkertbe, fenyőgalyak és virágokkal felékesített sírba tették szülői és elhalt testvérei mellé, — míg a gyászoló közönség megilletődve távozott tova. — A család a következő gyászjelentést adta ki: „Latinák Rudolf, — Mihalik Dezső és neje született *Tirtsch* Valéria, valamint gyermekei, *Margit*, férjével *Beel* Gyulával, — *Dezső*, *Pali* és *Ábris*, — *Bazilidesz* János és neje szül: *Latinák* Lenke, — *Joanovics* Sándor és neje szül: *Latinák* Viktória, — *Latinák* Irén, gyermekeivel *Jenő* és *Margittal* szomorodott szívvel jelentik forrón szeretett testvér, illetve nagybátyjuknak *Latinák Frígyesnek* f. hó 22-én augusztus hó 22-én éjjeli 1 órakor, életének 75-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. — A megboldogult hült tetemei f. hó 24-én augusztus 24-én d. u. 2 órakor fognak ág. ev. egyház szertartásai szerint a ploszkói családi sírkertben örök nyugalomra tétetni. — Ploszkó, 1902. augusztus hó 22-én. Áldott legyen emléke!“

Az elhunyt tisztas férfiúról lapunk jövő számában részletesen írunk, miután az őt méltató cikik elkészve érkezett hozzánk

A tiszai ág. ev. egyházkerület közép- és főiskolai tanárai f. hó 20-án Miskolcra tartották évi gyűlésüket, melyen elnökké három évre *Fischer* Miklós iglói főgimn. igazgatót, jegyzővé pedig *Loisch* Ödön helybeli főgimn. igazgatót választották.

Leköszönés. A gömörmezei nép- és iparbank érdemes pénztárnoka: *Szabó* József Kozma polgárságunk köztisztelőben álló tagja, — mint halljuk — tíz év óta viselt állásáról leköszönt s nyugalomba vonul. Az állás betöltése ügyében az igazgatóság még nem döntött.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyi miniszter a rimaszombati kir. törvényszéknél üresedésben levő jegyzői állásra dr. *Krucsin* Honor ügyész megbízott aljegyzőt s az ekként üresedésbe jött aljegyzői állásra *Salczmann* Ottó kir. törvényszéki joggyakornokot nevezte ki. Üdvözljük a kinevezetteket!

Csillaghullás. *Kubinyi* Andor rimaszombati kir. pénzügyigazgató hasonnevű fia a bécsi felső-katonai iskola növendéke most végezvén be iskolai utolsó évét, mint hadnagy jött ki s f. hó 18-án avatták föl a végzett növendékeket a bécsi katonai iskolában. Ifj. *Kubinyi* Andor a miskolci 15. cs. és kir. huszárezredbe kérte beosztását.

tán látható önézél jeitlenkezik, nem ismer el mást, csak önmagát, a többi iránt vak. Egy oly elem ez, mely legyűri a hideg érzést, le a logikát, mely uralja a királyokat és népeket, mely megveti a halált, mely nem tesz különbséget a bűn és érely között és minden hatalom között megmarad a leghatalmasabbnak. S az a szerelmes, a ki a szerelmesébe helyezi egész világát, a ki megérezte a kedvesének egy tekintetétől, a kinek nyomorult viskóját aranyalotvává varázsolják szerelmes álmái — beteg, lelki beteg! Ne legyetek szerelmesek! Ne hallgassatok a költőkre, a szerelem nem az élet koronája, az nem édesíti meg az élet keserű poharát, nem ragadja ki lelketekeket és sziveteket az élet érdekharczából ki az áhitott földi paradicsomban, az csak egy betegség, melyből úgy ki kell gyógyítani az embert. Az a neurasthenikus betegségeknek egyik alakja, melyben zavart az ember elméje, mely forrása a büntetteknek, a jogsértéseknek.

Scipio Sigbele szerint lelki betegség a szerelem, mely a testet is elsorvasztja. Egy reménytelen szerelmes a sok lelki gyötrődés következtében testi szervezetét annyira tönkretesíti, hogy a világ összes orvosai sem képesek rajta segíteni, (kivéve mégis az egyetlen orvost, szerelmesének ölelő karjait, melyek között könnyen válik egészségesé). A szerelem érzete, a töprengés, sopánkodás lelki betegség látszatában jelentkezhetik, mely a testi szervezetnek is árthat. Mert kétségen felőli, hogy óriási lelki hatalom a szerelem, mely az ember egész lelki világát, gondolkodását lekötöti és a mely csak önmagát ismeri, számára mindent alárendel. Különösen a szerelmesnek olyan lelkiállapota indította az olaszokat arra, hogy azt betegségnek nevezzék, a mely lelkiállapota a normális, épeszű emberek lelkiállapotától különbözik, abból indulva ki, hogy a mi nem normális lelkiállapot, az abnormis, beteges tünet.

„A szerelmesek nem normálisak és éppen ezért nem is egészségesek. Mert a szerelem a legmagasabb értelemben mindig szenvedélyes és már ebben a szóban, hogy „szenvedély“ — betegség rejlik. Az orvos rögeszméről, kényszerképzetekről és kényszerérzelmekről beszélhetne a szerelmesnek láttára. A szerelmének azonban nemcsak néhány tünete közös a neurastheniával (kényszer-állapotok, impulzívmaniák, beteges felhevülések), hanem

Athelyezés. Az igazságügyi miniszter *Kriston* Kálmán rimaszombati kir. járásbírói irnokot a rimaszombati kir. törvényszékhez helyezte át.

Eljegyzés. *Dr. Mészáros* István a rimaszombati kir. törvényszék ügyésze e napokban váltott jegyet Nyitra *Csernyánszky* Valussal Csernyánszky Lajos várm. árvaszéki úlnök leányával. — Boldogságot kívánunk.

Agarász-gyűlés. A „Gömörvármegyei agarász-egylet” augusztus hó 31-én d. e. 10 órakor tartja Tornallyán évi rendes közgyűlését, melyre a tagok ezennel meghívattak. — Táragsorozat: Elnök, pénztárnok, titkár, gyepvezér és bírák választása. — Rimaszombat, 1902 aug. 26. Széles Zoltán h. elnök, Ragályi István titkár.

Kinevezés. A roznói állami elemi iskola gondnokágában egy hely üres lévén, erre vármegyénk főispánja Váry László főgimnáziumi tornatanárt nevezte ki.

Arató ünnep Kurinczon. Nemes és hasznos intézmény lépett életbe pár év előtt Darányi Ignác földmivélségi miniszterünk, midőn országunk valamennyi gazdáját, gazdasági iskoláját az arató ünnepek rendezésére hívta fel. Valóban szükségesek is ezek! az a magyar embernek a baja, hogy urát, kitől kenyerét kapja, kinek jótéményeit élvezi, legtöbbször csak hiból ismeri s lehet, hogy így nagyrosszul kell tehát módot nyújtani az érintkezésre, kell alkalmat találni, midőn az az ur, az az intézeti vezetőség a föld népe közé megy, vele érez, vele mulat s ekkor egyggyé forrnak gondolataik. Ez érintkezésre legalkalmasabb az arató ünnepek rendezése, midőn jelképiesen az ur népe, dolgozói bemutatják felette s hatóságainak munkásságát gyümölcsét az év eredményét. Együtt örülnek ilyenkor — kivált ha jó a termés — munkás és munkaadó. Ilyen, valóban megaló arató-ünnepélyt rendezett a m. kir. kurinci földmivés iskola igazgatósága is, élén a kiváló igazgató *Fekete* Pállal s a többi tanárokkal f. hó 25-én vasárnap. Az ünnepély szűk körben ment végbe, meghívottak és hivatalos elemek nélkül, városunkból azonban, dacára a mely csendben történt előkészületeknek, kimentek néhányan s egy kellemes délutánt szerezve maguknak. Az ünnepély d. u. 4 órakor vette kezdetét, midőn is az arató nép Janosiban gyülekezve, zeneszó mellett vonult be a kurinci igazgatói épület elé, átnyújtva egy arató beszéde kíséretében az igazgatóságnak az e célra készített remek kiállított s alkotott buza koszorukat, *Fekete* igazgató egy szép, a nép szívéhez szóló beszéddel köszöntö meg a koszorukat, munkára, lelkesedésre intette a derék népet. Majd megkezdődött a tánc a szebbnél-szebb paraszt lányokkal. Innen átmentek a gazdasági udvarba, hol éjtélíg volt együtt az arató nép szép csendben, békecsöngésben. — A megjelent vendégek pedig *Fekete* Pálnak voltak szívesen látott vendégei s késő éjjeli órákig voltak együtt a legkellemesebb hangulatban.

Kinevezés. A kassai posta és táviratigazgatóság *Scheller* Lajost a rimaszombati postához gyakorolnoka nevezte ki.

Eljegyzés. Baahmegyei és nagy-nyujtói *Farkas* Margitot e napokban jegyezte el nemes ifj. *Lukácsy* Miklós aradi kir. törv. jegyző, *Lukácsy* Miklós ny. tápk. igazgató, volt rimaszombati, majd várgedei lakos fia.

Szent István napja Királdon. A magyar általános közszépbánya részvenytársaság királdi bányáinak védő szentje első apostoli királyunk *Szent István* tiszteletére — névnapjára tett augusztus 20-át — minden évben hálás kegyelettel ünnepli meg a királdi bányászvilág s az ez alkalomra egybehívott helybeli s vidéki uri közönség a királdi bányatelepen. Hasonlóan a multakhoz, kettőzött lelkesedéssel és vigassággal ünnepelte e nagy napot ez évben is, a majdnem 100-at kitevő egybegyűlt illustris közönség élén a kerület közszeretben és tiszteletben álló képviselőjével dr. gróf *Serényi* Béla putnoki nagybirtokossal. — Ünnepi díszet öltött *Szent István* napján királdi bányatelepe, a száz és száz bányász fölött a föld üregéből, hogy halát adjon az egek Urának az elmúlt egy év szerencsés kimeneteleért. Reggel 9 órakor *Angyal* János sajonémeti plebános misét mondott, me-

maguk a szerelmesek nagyban hozzájárulnak a büntetekhez és öngyikosságokhoz és mindezekben az esetekben zavartaknak látszanak.” Scipio ezen realinak látszó érveléséből azonban csupán csak a szerelemnek öncélja — mely a fajfentartás fenérintett ösztöneben nyilvánul — és romboló hatalma következik a nélkül, hogy ezért kénytelenek volnánk ezen nemes felhevüléseket egyenesen betegségnek deklarálni. Ha a szerelem betegség, akkor miért neveznök egészséges lelki embernek azt, akit öröm vagy bánat, harag vagy boszu érzete tölt el? Hiszen ezen érzések is úgy szoktak külsőleg megnyilvánulni, hogy őket az emberek, mintegy testet öltve „öncél” alakjában látjuk, ép úgy, mint a hogy a szerelem kiolvasható az ember tekintetéből? Vajjon az érzelmek és szenvedélyek — melyek egymástól ugyis csak nehezen választhatók el, — mind beteg állapotok-e, és csak a hideg ész föltétlen uralkodása biztosítja az ember lelki egészségét? Így az egész emberiség örökké beteg volna, mert az anya, aki gyermekeért aggódik, a kivándorló, ki hazájába visszavágyik; a gyermek, ki büntetéstől fél, mind lelki betegségben szenvedne. Lehetetlen ily messze kiterjeszteni a lelki betegség fogalmát, mert az ember élete javarésztében beteg volna, annak dacára, hogy gyógyítása lehetetlen vagy legalább is fölösleges volna.

A szerelmet a szociális életben a házasság intézménye szabályozza. A vallási rendszerek, melyek majdnem kivétel nélkül rosszalják a szerelmi viszonyt s ennek ellenében a „böles mérsékletet” ajánlják, csakis házasságban türik a szerelmeskedést. Házasságban szentesítik a szerelemnek szociális etikai tartalmát, mely a legbensőbb életközösségben nyilvánul. A kodifikálók hirdetik: a szerelemnek célja legyen a házasság. „A szerelem egyetlen megengedhető formája a házasság. Házasságon kívül csak a házasság szerelem elérésére szabad törekedni.” *Dumas* fiát a valódi szerelmet csakis házasságban hiszi lehetségesnek. Jellemző azonban, hogy a költők nem igen éneklék meg a házasság szerelmeit. A költők többnyire a szerelem sirjának nevezik a házasságot és a filozófusok olyan böles intézménynek tartják, mely a vak szerelmet kioperálni szokta. „A szerelmet a házasság követi, épp úgy mint a lángot a füst.” (*Chamfort*.)

lyen az egész bánya tisztviselői kar, élén a derék, szaképzett *Markus Károly* igazgatóval, az ünnepi ruhát öltött bányászokkal s a vidék közönsége megjelentek. — Mise után Te Deum volt. Ennek megtörténte után a menet a királdi bányász zenekar akkordjai mellett körmenetet tartott. — A bányatelep mellett elterülő szép erdőszegben volt d. u. 1 órai kezdettel az igazgatóság által rendezett fényes ebéd, melyen mintegy 80—100-an vettek részt. — A vendégeket *Markus Károly* igazgató és kedves felesége fogadta s igazi magyar vendégszereget helyezett el a dusan megrakott asztalnál. — Az ebéd rendezése és izletes finom magyaros tálalás *Amtzhauser* Kálmánét és férjét dícséri. Persze hol vigás, lakoma van, nem hiányozhatik a pohárköszöntő sem. Előzőnek *Markus* igazgató emelkedett föl, talpraesett beszédben éltette a megjelent kedves vendégeket, kik e nap fényét emelték s ily kedélyes napot szereztek a munka embereinek. Utána azonnal *Serényi* gróf szólalt föl nagy figyelemmel hallgatott, átgondolt beszédben fejtegette a tisztviselői kar hivatását, helyzetét s a királdi derék együttartó szorgalmas tisztviselői karra emelte poharát. *Osvath* Zoltán özdi ev. ref. lelkész a kerület hű s köztiszteletben álló képviselőjét a nemes munka emberét gróf *Serényi* Belát éltette. — Majd *Makra* Péter plebános e telep vezetőjeért, a főnök mintaképeért *Markus* Károlyért emelt poharat. — Utána *Kiszely* Sándor satai földbirtokos a nemes ellenfelet, a bátor harczost *Serényi* élteti. — Fölszóltak még *Markus* Károly ugra *Serényi*, *Serényi* gróf a királdi aranyos hölgykoszorút, *Fekete Nándor* a megjelent hölgyeket s *Osvath* az ebéd remek rendezőjét a házasságot *Amtzhauser* Kálmánét éltették, ezek után még számos kisebb felszólalások voltak általános jó kedv s hangulat mellett. Ebéd alatt a szépen fejlődött és sokat érő bányász zenekar szórakoztatta a közönséget. Alig pihent a fiatalok, alig volt d. u. 4 óra, máris hozza kezdetek a tánchoz az e célra szépen föl-diszített erdőszegben. — Megjelentek *asszonyok*: *Amtzhauser* Kálmáné, *Bayer* Ferenczné, *Eder* Jenőné, *Fekete* Nándorné, *Holzmann* Sándorné, *Kiszely* Sándorné, *Kolcsy* Sándorné, *Markus* Károlyné, özv. *Marsalko* Jánosné, *Réling* Konrádné, *Szocziánszky* Gyuláné, *Szomor* Lajosné, *Török* Elemérné, dr. *Urszinyi* Gyuláné, *Walther* Gyuláné, *Weissenbacher* Endréné és *Zsaskovszky* Ferenczné stb. *Leányok*: *Adriányi* Olga, *Bayer* Terike, *Feleky* Erzsike, *Feleky* Irén, *Holzmann* Mariska, *Kecskény* Margóka, *Kiszely* Róza, *Lolok* Margit, *Markus* Erzsike, *Markus* Margit, *Pap* Anna, *Szigethy* Margit stb. stb., kiknek neveit nem sikerült feljegyezni. — A tánc reggeli 4 óráig tartott emelkedett hangulat s kitünő jó kedv mellett, a megjelent közönség gyönyörködésére. Első négyest 20 pár táncolta. Zent a sajonémeti *Aladár* zenekara látta el meglepéssel. — Az egész mulatság sikere, eredménye a rendezésen mulott, ez kitünő volt, dícséret s elismerés illeti a királdi bányai igazgatóságot. Közérdeket szolgálhat akkor, midőn e jó szokású hagyományos bányavédő Szent István-napi kedélyes mulatságot rendezik, kísérvé eredményes munkásságaikat *István* védőszentje s örangyala. *Batyú*.

Eljegyzés. *Schönwieszner* Károly nagy- rőzei cukrasz, az ottani fürdő kezelője, eljegyezte *Tomcz* Margit kisasszonyt Breznóbányán.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Schmögner* Prunyi Jolán okleveles tanítónőt a roznói állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki, helyébe pedig a tiszolci áll. ovodához *Rács* Annát.

Halálozás. *Szabó* Dénes adótsit, ki betegsége miatt már hónapok óta szabadságon volt, f. hó 23-ikán Székely Keresztúron (Erdélyben) 30 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Törekvő, szorgalmas és pontos tisztviselő volt, kit a hasihagymáz döntött ágyba s mikor ebből kigyógyult súlyos tüdőbajt kapott s most elhunyt. Bánatos fiatal özvegye gyászolja. Nyugodjék békében!

Népünnepély Susányban. A susányi „magyar rom. kath. zene és olvasókör,” mely már oly sokszor adta tanujelét a követett helyes iránynak, f. augusz-

Szerlem és házasság nem mindig találkozhatnak, pedig a házasságot rendszerint a boldog szerelem elérésére kötik. Ha a házasság meg van, megeshetik, hogy a házások egymás által nem teljesen boldogok. Azért jól mondja egy arab közmondás, hogy a házasság egy ostromlott városhoz hasonlít, melyből azok, kik benn vannak kifelé, a kik pedig kívül vannak befelé törekszenek. Házasság és szerelem különböző dolog. A házasságok egy részét érdekből, nem szerelemből kötik, holott a szerelem országában minden, a mi anyagi, ki van zárva. A polgári jogok azt követelik, hogy a házásokra nézve minden nem házasság szerelem ki legyen zárva; ezen követelés azonban csak jámbor óhajítás, mert a természet erejét — a mint az a maga törvényszerűségében működik — egy emberi alkotással megtörni nem lehet. A házasság polgárjogi intézmény, a szerelem természetjogi viszony. S vajjon melyik erősebb, a polgárjog-e vagy a természetjog? A polgári jog a természetjoghoz alkalmazkodik s ha ezt helyesen követi, — ha a házasság szerelemből köttetik, ugy a két jog egyenlő erős. Ellenkező esetben a természetjog erősebb, mert a természet erejét nem küzdheti le az ember.

Ennek kell tulajdonítani azt, hogy a társadalom sem a házasság férfi, sem a házasság nő egy-két excessusát nem veszi valami komolyan. A szerelem erősebb, mint a házasság — azt a világot az idők kezdetétől a mai napig szembesítette, erősebb, mert a szerelem természeti hatalomból, a házasság pedig emberi intézményből származik. És ha lecsillapultak a szerelem hullámai, a családi boldogság teljes lehet két olyan házasság között is, kik egymás iránt szerelmet nem igen éreztek, mert a házasság idővel a szeretet — nem a szerelem — kultuszává válik.

A szerelemnek a kezdete mindig a legédesebb, erejében folytonosan veszt és a házasságban sokszor anyagi érdekek, de legtöbbször élettani és lélektani okok juttatják tönkre. A házasságban a szerelem formát cserél, szeretetté változik át. És ezen körülmény összefügg a korrallal, minél idősebb valaki, annál kisebb szerelmek heve, szenvedélye, „az idő elűzi a szerelmet.” Az öregek már csak beszélnek róla, mint a mely boldoggá tette őket, elűzte az időt és elismeréssel adoznak neki,

tus hó 18-án is nagy ünnepély rendezésével hódolt koronás királyunk I. Ferencz József iránti hű ragaszkodásnak és mély szeretetnek. Reggel az ünnep napján *Deák* György derék községi bíró élén megjelent a kör az iskola udvarán, dacára a nyári szünetnek, eljöttek az ifjak is és számos falusi és környékbeli közönség. Lelekéséssel dalolta az egybegyűlt közönség a Szózatot, Hymnust s más hazafias dalokat. Majd zászló alatt bejárták a községet, mindenfelé éljenztek a királyt s a magyar nemzetet. Majd ez ünnepély lefolyása után a kör helyiségébe tértek vissza terített asztal mellé, hol együtt voltak késő estig.

Kinevezés. Az igazságügyi miniszter *Sánta* Antal es. és kir. 38. gyalogezerbeli őrmester, igazolványos altisztet a rimaszombati kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Előléptetés. *Bahéry* Viktort, a rimamurányi vasmű-részvenytársaság hivatalnokát, *Bahéry* János susányi tanító derék, törekvő fiát — mint értesülünk, az igazgatóság előléptette. Üdvözlőjük előléptetési alkalmából.

Halálozás. *Pokorny* Ferenczné, szül. *Pólay* Gizella, életének 26. boldog házasságának 2-ik évében meghalt Losoncban. A korán elköltözött jó lélek után városunkban is sok könny hullott, mert még gyermek korában árvaságra jutván, helyben nevelkedett fel a Kallacs család szerető körében. — Legyen álma csendes, emléke áldott.

Műkedvelői előadás. A helybeli kereskedő ifjuság a létesítendő „Kereskedő-ifjak egylete” alapítókéje javára szept. hó 7-én a „Három Rózsa” nagytermében táncmulatsággal egybekötött színielőadást rendeznek. Előadják *Lukácsy* Sándor „Isten Keze” című népsziművét.

Eljegyzés. *Szabó* József helybeli hentes iparos polgártársunk fia: *József*, eljegyezte *Tóth* Boriskát *Putnok*ról. Tartós boldogság legyen osztályrészük.

Szent István-nap ünneprontói. Egy országos törvény a *Szent István* király napját tudvalevőleg nemzeti ünneppé avatja és erre a napra munkaszünetet rendel. A legszorgosabb nyári munka idején azonban ez a nemzeti ünnep egy kis nemzeti csapással is fölért, ha a törvényt az illetők nem jól kezelik. Ez történt például most Rimabánya környékén, a hol a Garamról ideszakadt esővíz és zabarató tótok egész seregét írta fel és jelentette be a cirikáló csendőrség, kényszerítvén őket egyuttal a munka abbahagyására. A szegény napszámos emberek hiába siránkoztak, hogy ők csak azokon a napokon kapnak kosztot a munkaadó gazdától, a melyeken tényleg dolgoznak és már 15-én és 17-én is kénytelenek voltak szünetelni az ünnep és vasárnap miatt, aztán a munka is sietős, mert holnap eső lehet — hiába volt minden rimánkódás, a munkát abba kellett hagyniok. — Hát ez nem jól van így, ahogyan a csendőrség jóhiszeműleg ugyan, de mégis tévesen intézkedett. Mert a törvény *István* napján nem rendel általános munkaszünetet, csakis az ipari foglalkozásra, míg a mezői munka szabadon folyhat. Éppen most itélkezett ilyen értelemben a kassai ítélőtábla. Tehát jövőre jó lesz ezt figyelembe venni.

A szüneti gyermekelepek jóvoltából gyógyulást kereső és nyaraló gyermekek közül ez idén júliusban 28 leány, augusztusban 30 fiú volt a csizi gyógyfürdőben gondos felügyelet és rendszeres gyógykezelés alatt. A fiúk csoportja szept. hó 3-án tér vissza Budapestre a szülőkhöz, kik bizonyára nem győzik eléggé áldani a nemes emberbaráti intézmény áldozatkészségét.

Mulatság Várgedében. De sokszor is hallottuk már e címet s ily hangzatos neveket „vármegyei vagy rimaszombati ifjak mulatsága Várgedén”! de eredményről annál kevesebbet vagy talán semmit sem. Most azonban éppen megfordítva mondhatjuk; keveset, illetve kevés helyütt hallottunk e lefolyt mulatságról, de annak sikeréről, jó mulatságáról, a fesztelen kedélyéről utánna most annál többet és sajnálhatjuk azon családok, kik hivatalosok voltak e mulatságra és nem jöttek el, mert bizony félték, hogy olyan lesz, mint a lefolyt évbéli mulatságok voltak. — Voltaképpen talán nem is jól használva a címet, helyesebb volna, ha „kirándulás a várgedei

Egy ideál volt, melynek gyönyöreit alig kezdték élvezni és már eltűnt. Ez kavarta föl életükben a leghatalmasabb hullámokat, kifejtette bennök az erényt, miatta minden koczkára tettek, nem félve attól, hogy mindent elveszthetnek. Lelkük magasztossá vált általa, kiemelkedett a köznapiság megszokott stagnálásából, elfeledtette az unalmas külvilágot, mivel szívöket egyetlen érzelmet töltötte be teljesen, melyen kívül semmi más számára hely nem volt. A gond, nyugtalanság, kételkedés eltűnt, mégis mennyi gyötrelmet okozott. Azért napjai aranyjuci napok voltak. Mert a nyomoruság gyötrelme is, melybe a szerelem sodort, édes és regényes volt, és semmit sem hasonlított más nyomorusághoz. A nyomoruságban ő benne hittünk, ő lebegett szemünk előtt, minden gondolatunk, minden tényünk akaratlanul ő vele jött édes kapcsolatba. Egy sui generis nyomoruság voltak.

Mindenütt az, a kit szerettünk! Mennyire imádtuk őt, milyen örült volt az ő imádása és így imádni milyen édes volt. Minden áldozat, amit ő érte hoztunk, paradicsomi élvezet volt. És mit nem tettünk volna meg, hogy őt szolgáljuk, mennyire lestük minden szavát, minden tekintetét, mennyire kívántuk a veszélyt, mely által érdemessé tettük volna magunkat ő előtt. Hányszor voltunk pesszimisták és kívántuk, hogy inkább ne létezőnk. Mások meg mily édesek voltak a percek. Mennyire becses volt minden, amit ő megnézett, amit ő érintett. Milyen gonddal készültünk a vele való találkozárra, mennyire vágytunk látása után, mi mindent készültünk neki elmondani, és milyen ostobák voltunk, a mikor előtte állva egy árva szót sem tudtunk neki mondani. Oh, és milyen szép volt ő! Mindenkitől különbözött, ő hozzá nem volt hasonló, előtte mindenki nullává lett. Milyen isteni is volt az ő szépsége — égitünemény — angyal volt. A hová ő lépett, ott kivüle minden közönségesé vált, valami rendkívüli fény övezte, mely elkápráztatta a mi szemünket — és azért voltunk előtte olyan ostobák, olyan ügyetlenek. És erényesek, önfelelődozók, önzetlenek és tiszták voltunk azon boldog időkben és ezért jutalmunk csak a remény és a viszontszerlem volt.

fürdőbe" címet adnék referádának, mert ez is valóban az volt, rendezte városunk s a vidék egy pár ur családja, hogy a szunnyadó Gedő várába egy kis zajt csapjon, s ha talán megízleli Gedő vár fürdője e mulatságot, kedvet kapjon az utánzásra. — Adorján, Kubinyiak, Piller, Pongrácz, Szakall, Ternyei vármegyei családok és hozzátartozóik rendezték e kirándulást, élén a kedves lekötő-lező nyájassága háziasszony szerepet vívó Kubinyi Bertalannal s férjével Kubinyi Bertalannal, kinek volta-képen az egész multság összehozása és tényes eredménye köszönhető. — Ki is jutott nekik az ünneplésből egész mulatságon, éltették annnyal is inkább, mert a multság napján éppen Bertalan névnap volt a kalendáriumban. A társaság e hó 23-án, a délutáni vonattal ment a nevezetes fürdősi emeletes kocsikban Várgede fürdő telepére. Alig voltak ott, alig uszonnáztak, már is hozzátartott a fiatalság a híres gömöri csárdáshoz az e czélra földszített tágas fürdői étteremben s különböző táncokkal vegyest mulattak híres jókedv mellett feszélytelenül reggeli 7 óráig, midőn vonattal a társaság visszajött városunkba. Jelen volt asszonyok: Adorján Lorinczné, Kubinyi Andorné, Kubinyi Bertalanné, Klehblatt Andorné, özv. Piller Sándorné, Pongrácz Pálné, Szakall Vinczené és Ternyei Jánosné. — Leányok: Adorján Lillike és Margit, Kubinyi Aranka és Klemma, Piller Ilonka, és Margit, Pongrácz Helénke, Szakall Marsuka, Ruttkay Gizella és Ternyei Margit. — Elismerés illeti a rendező fiatalságot, kitűnő izletes kosztjéért Klein Sámuel vendéglőst.

A villanyvilágítás ügyében a helybeli három pénzügyintézet igazgatósága és felügyelő-bizottsága f. hó 25-én Molnár József elnöke alatt értekezletet tartott, melyen az eddigi beadott ajánlatokat tárgyaltak. Végre megállapodásra azonban még nem jutottak s egy szűkebb körű végrehajtó bizottságot küldtek ki, mely döntés előtt az értekezletnek referálni fog.

Postai hir. A helybeli posta- és táviró-hivatalnál a vasárnapi szolgálat f. évi auguszt. 1-től egy a postánál, mint a távirónál d. e. 8 órától 11-ig, d. u. a távirónál 2 órától 3-ig tart, a posta azonban egész délután szünetel.

Műhímezési tanfolyam. A Singer Co. varrógép részvénytársaság, mint azt már külön falragasztok is hirdették, Rimaszombtatban, a régi róm. kath. elemi iskola épületében Gyurkó Francziska urnőnél a divatos műhímezésre díjtalan tanfolyamot nyitott. Ezen tanfolyam pártalan a maga nemében s ez idő szerint máris 26 látogatója van, kiket a divatos műhímezésre az eredeti Singer varrógépen tanítanak. Mint alkalmunk volt meggyőződni, ezen gépeken az új hímzési eljárás könnyen és gyorsan elsajátítható és némi szorgalom és kitartás mellett az oktatás eredménye meglepő. Jelentős emlékekre és szép ajándékokra a családi körben mi sem annyira alkalmas, mint oly használati tárgyak, melyek sajátkezűleg készített bájos hímzéssel vannak díszítve. Midőn megjegyezzük még, hogy a különféle technikák alkalmazásában, mint tüftetés, színes hímzés, zsinór és monogramm hímzés, smyrna-hímzés, applicatio és úrmunkákban stb. nyernekt oktatást e tanfolyam látogatói, egyidejűleg különösen kiemeljük, hogy mindeme munkák az egyszerű Singer Central Bobbin varrógépen, úgy a mint ez a családi használatra szolgál, állíthatnak elő és a kivétel nemcsak sokkal gyorsabb, de szebb is mint a kézzel végzett munka.

A nagy hadgyakorlatok. A losonci helyőrség f. hó 19-én indult a Szepesmegyében tartandó nagy hadgyakorlatokra, még pedig ezúttal nem vasuton, hanem csak egy gyalogszerrel. Reggel 5 órakor a vadászszóllóalj, egy órával később pedig a házi-ezred és a fél svadron huszár indult utnak a katonazenekar hangja mellett. Augusztus 21-én Zelenén, Poltáron és Cseh-Brezón állomásozt, 22-én Nyustyára ment, 23-án Murányban czéllövészet volt a várta. 24- és 25-én Csütörtökfalva körül manőrvirozott és aug. 31. és szeptember első napjain Késmárkon időzik. A zárógyakorlatok és a lefűvés szeptember 13—15. napjain Dobsinán lesznek, 16-án hazamegy az ezred. — A tartalékosok f. hó 20. és 21-én vonultak be szolgálatra és ugyanakkor fölsereltetvén, 23-án este indultak a nagy gyakorlatra Losoncra vasuton Tiszolcz felé, hol a már előbb távozott tényleges szolgálatban állókhoz csatlakoznak.

Panasz. A Tompa-tér rendezése alkalmával az ott felállítva levő lámpák is új helyet s elhelyezést kaptak a tér berendezésének megfelelőleg. Kiasták a lámpák czölöpjeit, felszedték a járda burkolatát jó másfél hónapja s a lámpák helyén a felszedett burkolat még mindig nincs rendbe. Szerencse, hogy esténként világos van, mert nem bizonyos, hogy valaki ki ne törte volna a lábát ellenkező esetben. Vagy talán ha sötét van, rimaszombati szokás szerint és bölcs atyai mondások szerint maradjanak otthon! Figyelmébe ajánljuk a város rendőrkapitányának. (B—tt.)

ERTESESÍTÉS.

Alólírott tisztelettel hozom Rimaszombtat város és vidéke n. é. közönségének tudomására, miszerint fiam: **ifj. Biaczovszky József, az eddig általa illetéktelenül gyakorolt kéményseprői ipartól eltiltatott és annak törvényszerinti gyakorlása nékem biztosított.**

E végből annak vezetésére felvezetőül

Fekete Géza

kiváló képzettséggel bíró szakférfit alkalmaztam, ki teljes felelősség mellett **szeptember hó 1-től** fogja azt **felügyeiletem mellett** folytatni.

Midőn ezen változást köztudomásra hozom, a n. é. közönség jóakarátát kérve vagyok kiváló tisztelettel Rimaszombtat, 1902. augusztus 25.

ID. BIACZOVSZKY JÓZSEF,

kéményseprő mester, jogtulajdonos.

Eladó.

Rimaszombtatban a Reich M czég: **vegyes-kereskedése, mézárzék és hentes üzlet,** — de ez utóbbiak nélkül is — a piacztér legjobb helyén, szép berendezéssel örök áron eladandó, a mellette levő szép lakás pedig bérebe vehető. — Értekezhetni lehet ugyanott.

Faeladási hirdetmény.

Gömörmege **Hacsava** (u. p. Nyustya) községének volt urbéresei erdejök 29.4 kat. hold kiterjedésű részén található mintegy 4090 tmre becsült bükk, esekély mennyiségben lágy tűzfát **1902. évi szeptember hó 15-én** délelőtt 9 órakor Hacsava községhezán tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen 531 kor. 70 fill. bánatpénz letévése mellett fog eladatni.

Kikiáltási ár 5317 korona.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Közelebbi feltételek és becslési adatok Hacsava község házánál betekinthetők.

Hacsava, 1902. évi augusztus hó 16-án.

Paulik János sk., urb. elnök.

Egy 13—14 éves jómagaviseletű fiú, aki magyarul jól és folyékonyan olvasni és helyesen írni tud, könyvnyomdász tanulól felfogadtatik Rimaszombtatban **Rábely Miklósnál.**

Hirdetmény.

4635. sz. — A m. kir. igazságügyminiszter 1902. évi július hó 25-én 32233. I. M. 1902. I. sz. a. elrendelte, hogy a rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságához tartozó Tiszolcz nagyközség telekkönyvbe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. czikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. czikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbitése foganatosíttassék.

E czélból a helyszini eljárás a nevezett községben **1902. évi szeptember hó 20-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, a kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5, 6., 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval is merje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyegilleték elengedési kedvezménytől is elesnek és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, vagy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Rimaszombtat, 1902. július hó 31.

3—3

Velez Ferencz, kir. tszéki albiró.

ISKOLAKÖNYVEK,

mindenféle tanszerek, jegyzetkönyvek, táskák

kaphatók:

RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében

Rimaszombtat, Deák Ferencz-utca 8. szám alatt.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Hirdetmény.

2204. sz. — A tornallyai kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Nagy Pál** végrehajtatonak **Nagy Benedekné** végrehajtást szenvedő elleni 928 kor. 88 fillér tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a runyai 183. sztkönyven A. I. 2. sorsz. alatt foglalt ingatlanok B. 1. alatt Nagy Benedekné Csizsár Mariát illető részére 778 koronában és a runyai 184. sztkönyven A. I. 1. sor. 30. hrszám alatt foglalt s a 2/4-ed részben Csizsár Mária Nagy Benedekné birtok utóda Bettes Jánosné Nagy Zsuzsanna, valamint 1/4-ed részben Pongó Mihály és 1/4-ed részben kk. Dávid Mária nevében álló 96. összeírású sz. házra az 1881. LX. t. cz. 156. §-a értelmében 660 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az **1902. évi szeptember hó 24. napján** délelőtt 9 órakor Runya község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy az 1881. évi 60. törvény-cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Tornallyai kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság 1902. július hó 12-én. **Münster.** kir. járásbíró.

Hirdetmény.

2894. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Urbán Viktória** végrehajtatonak **Nagy István** végrehajtást szenvedő elleni 874 kor. 36 fillér s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő §-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Söreg községben fekvő s a söregi 107. sz. tkönyven A. I. 1—4. sor. 1171/a, 1171/b, 1178. és 1179. hrszámú rét, szántó, erdő, pallag és borókásból a B. 11. alatti Nagy Istvánt 1/3 részben megillető jutalékon 1463 koronában fent ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1902. évi október hó 30-ik** napjának d. e. 10 óráját Söreg községébe a bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át azaz 146 kor. 30 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megtartása előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1902. évi május hó 31. napján.

Kálniczky, kir. törvényszéki bíró.

Előleges jelentés.

Alantírott tisztelettel jelenti a nagyérdemű közönségnek, hogy a nagy

photo-plasztikum

ideérkezik. — Érdekesítő remek látványosságok, melyeket Budapest fő- és székvárosában több éveken át a legnagyobb megelégedés és elismerés mellett adtam elő.

Látványosságok:

Sz.-Pétervár, Moszkva, Schweitz, Páris, párisi kiállítás, Rajnavidek, Róma, Konstantinápoly, Jeruzsálem és Egyiptom, Dreyfuspör tárgyaása Rennesben, II. Lajos bajor király kastélya, Krisztus kinszevedése és feltámadása, Az angol-bur háboru, Amerika, Hamburg, Afrika, Norvégia és Svédország stb.

Működésemet folyó évi szeptember hó 3-án azaz szerdán a Tompa-téren megkezdem, mely alkalommal **Szt-Pétervár** és **Moszkva** természetűen látható délután 3 órától este 10 óráig.

Bérletjegy 12 előadásra 1 forint, melyek előre váltathatók naponta a pénztárnál 3 órától este 10 óráig.

Ünnep és vasárnap egész nap nyitva.

A n. é. közönség tömeges látogatását kérve, vagyok teljes tisztelettel

SCHNEE A.